

Naturkatastrofen i sydostasien 2004 ur Sociastyrelsens perspektiv

Per Kulling

Enheten för Krisberedskap (EKB), Socialstyrelsen, Sverige

Socialstyrelsen kontaktades på kvällen den 26 december och uppmärksammandes på händelserna i Sydostasien. Omedelbart togs då kontakt med katastrofledningarna i de tre landsting/regioner med storflygplatser för att varsla dem om vad som var att förvänta. Från och med den 27 december avhölls på initiativ av Socialstyrelsen telefonkonferenser med dessa regioner, andra myndigheter och organisationer två gånger dagligen till och med den 5 januari 2005, därefter en gång dagligen ytterligare två dagar. Det första dygnet var arbetet huvudsakligen fokuserat på aktiviteter i Sverige, men då det blev uppenbart att det förelåg behov av aktiviteter i Thailand rekryterades sjukvårdsgrupper som sändes dit för att organisera och ombesörja hemtransport av skadade svenskar. En variant av det s.k. SNAM-projektet (Svenska nationella ambulansflyget) nyttjades för sjuktransporter. Landstingen i storflygplatsregionerna uppdrogs att mobilisera sjukvårdsgrupperna som sändes utomlands samt att skicka grupper till flygplatserna Kastrup och Gardemoen. Två medarbetare vid Socialstyrelsen sändes till Phuket för att samordna de svenska sjukvårdsaktiviteterna i Phuket (se separat redogörelse). Socialstyrelsen skickade även sjukvårdsmateriel till Thailand.

Inom något dygn efter katastrofen gjordes dagliga avstämningar i en modifierad ledningsgrupp på myndigheten. Aktuell information lades ut på myndighetens webbplats och länkar skapades till andra myndigheter och organisationer. Smittskyddsenheten gick tidigt ut till smittskyddsläkarorganisationen med uppmaning till uppmärksamhet mot eventuella multiresistenta infektioner (MRSA) hos hemvändande svenskar samt följde läget. Hälso- och sjukvårdsavdelningen inhämtade information från landstingen beträffande belastningen på sjukvården. Socialtjänstavdelningen följde upp hur kommunerna hanterade den psyko-sociala problematiken hos drabbade.

Socialstyrelsen har fått tre regeringsuppdrag med anledning av tsunamikatastrofen

- a) att i samverkan med länsstyrelserna under två år följa socialtjänstens arbete med de personer som drabbats av flodvågskatastrofen i Sydostasien och att följa kommunernas hantering av den psykosociala belastningen,
- b) att följa utvecklingen i landstingen, särskilt efterfrågan på och tillgängligheten till psykiatrisk vård och eventuella effekter på tillgången till vård för övriga patientgrupper inom psykiatri samt belastningen på befintlig personal,
- c) att i samverkan med Statens räddningsverk och Sveriges Kommuner och Landsting och andra berörda, i en situation då många människor med hemvist i Sverige drabbas till följd av allvarlig olycka eller katastrof i utlandet, lämna förslag inom följande områden: beredskap för att i mycket tidigt skede sända svensk sjukvårdsexpertis till katastrofplatser för att bedöma behovet av sjukvårdsinsats; organisation och en plan för att möta en situation med många drabbade utanför Sveriges gränser; beredskap för att sända svenska sjukvårdsteam utomlands för att ta hand om personer med hemvist i Sverige. Frågor som behöver lösas är bl.a. vårdgivaransvar, logistik, sjuktransporter, organisation och ledning på plats; ansvar och befogenheter för myndigheter och organisationer inom Socialstyrelsens verksamhetsområde på lokal, regional och nationell nivå; struktur för hur samverkan med andra myndigheter och organisationer bör formaliseras och vilken akut beredskap som behöver hållas; beredskap för att tillsammans med andra myndigheter och organisationer bemöta den resurs av hälso- och sjukvårdspersonal som anmäler sig frivilligt vid en katastrof; identifiera kostnader och lämna förslag på finansiering med utgångspunkt att kostnaderna skall rymmas inom befintliga anslagsramar; ge förslag till de författningsändringar som Socialstyrelsen finner nödvändiga mot bakgrund av uppdraget.